

CO2 Prestatieladder

Rapportage 2020

WSP Nederland BV

Periode 1 januari 2020 t/m 31 december 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Basisgegevens	5
2.1. Beschrijving van de organisatie	5
2.2. Omvang van de organisatie	5
2.3. Verantwoordelijkheden	5
2.4. Basisjaar	5
2.5. Rapportage periode	5
2.6. Verificatie	5
2.7. Scope	5
2.8. Doelstellingen CO2 reductie	6
3. Afbakening	7
3.1. Organisatiegrenzen	7
3.2. Wijzigingen organisatie	7
3.3. CO2 gunningsoordeel	7
4. Berekeningsmethodiek	8
4.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	8
4.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek	8
4.3. Uitsluitingen	8
4.4. Opname van CO2	8
4.5. Biomassa	8
5. CO2 emissies	9
5.1. Footprint startjaar 2013	9
5.2. Footprint basisjaar 2018	9
5.3. Footprint 2020	10
5.4. Footprint 2013-2020	10
5.5. Energieverbruik per locatie	11
6. Trendanalyse	12
6.1. Trend in absolute hoeveelheden	12
6.2. Trend per bruto marge	13
6.3. Trend per categorie	14
6.4. Trend gerelateerd aan aantal werknemers	14
6.5. Vergelijking met concurrenten	14
7. Reductie inspanningen	16
7.1. Acties in 2020	16
7.2. Kantoorlocaties	17
7.3. Mobiliteit	17
7.4. Scope 3 emissies in de keten	18
7.4.1. Ketenanalyse Bodemonderzoek en -advisering	18
7.4.2. Ketenanalyse Dijkontwerp	19
8. Initiatieven	20
9. Conclusie en vervolg	23

Colofon

Verantwoording

Jonas Geise

Contactgegevens

Jonas.Geise@wsp.com

Autorisatie

Projectnummer	Versie	Datum	Status
SBA015749	1	5 maart 2021	Concept
SBA015749	2	19 maart 2021	Definitief
SBA015749	3	29 april 2021	Definitief (enkele correcties)

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
Jonas Geise	Junior Adviseur	29 april 2021	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
Heike Gaasbeek	Senior adviseur duurzaamheid	21 maart 2021	

Akkoord Eindverantwoordelijke	Functie	Datum	Paraaf
Eric van den Broek	Algemeen Directeur	29 april 2021	

1. Inleiding

WSP is een wereldwijd opererend advies- en ingenieursbureau met het hoofdkantoor in Montreal, Canada. WSP biedt technische expertise en strategisch advies aan klanten voor uiteenlopende sectoren. In Nederland zijn ongeveer 400 medewerkers werkzaam op 10 locaties verspreid over het land. Zij bieden een integraal dienstenpakket op gebied van Bouw, Infra, Energie, Water en Milieu.

Wij zijn probleemoplossers die verbeteren, moderniseren en uitblinken. Wij zijn ons ervan bewust dat onze oplossingen de leefomgeving en steden van morgen vormgeven. Leidende thema's daarin zijn klimaatadaptatie, energietransitie, toekomstgericht bouwen en digitalisering. Wij omarmen verandering en doen geen concessies in ons streven naar topkwaliteit. Dat vraagt meer dan wat wij met elkaar vandaag de dag kunnen. Wij dagen iedereen daarom uit om zichzelf te blijven ontwikkelen, met passie te werken aan projecten en onze klanten te ondersteunen bij hun zoektocht naar toekomstbestendige oplossingen. Want wij adviseren, ontwerpen en ontwikkelen met het oog op de wereld van morgen. We geven klanten het beste wat WSP te bieden heeft. Dit staat centraal bij alles dat we doen. Onze klanten zijn daarom het middelpunt van onze strategie. We zijn nieuwsgierig naar de werkelijke behoeften van onze klanten en zetten daarmee de toon voor een optimale klantervaring in onze branche. Hierdoor kunnen we onze goede reputatie, die gebaseerd is op onze inzet en passie, verder versterken.

WSP in Nederland is ontstaan uit fusies en samenwerkingen tussen verschillende bedrijven. Het oudste onderdeel is Lievense, in 1964 opgericht door ir. Luc Lievense. In 2013 fuseerden Lievense en CSO tot LievenseCSO en in 2015 werd Bartels toegevoegd aan het bedrijf. Sinds begin 2019 maakt Petersburg Consultants, onderdeel uit van het bedrijf. Sinds 1 juli 2019 zijn wij deel van WSP, een internationaal opererend ingenieurs- en adviesbureau.

De zorg voor duurzaamheid zien wij als WSP in Nederland als een belangrijke bedrijfsverantwoordelijkheid, zowel in de eigen bedrijfsvoering als in het onderzoeks- en advieswerk voor onze klanten. In dat licht zien we het als onze plicht om zo zuinig mogelijk om te gaan met energie en grondstoffen, onder andere om CO₂ emissies te minimaliseren. Voor een blijvende zorg voor een verdergaande CO₂ emissiereductie heeft WSP in Nederland gekozen voor een certificering op de CO₂ Prestatieladder.

Voorliggende rapportage geeft de benodigde formele (technische) informatie voor de CO₂ Prestatieladder. Deze periodieke rapportage beschrijft alle zaken zoals beschreven in het handboek van de SKAO, conform §9.3.1 van de ISO14064. Het bevat de CO₂ footprint, de doelstellingen, maatregelen en de voortgang om deze doelen te bereiken. Het CO₂-dossier op intranet en de internetpagina wsp.com/nl-nl geven verdere informatie over onze prestaties. Het opstellen van de periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂ Prestatieladder is ingevoerd.

2. Basisgegevens

2.1. Beschrijving van de organisatie

WSP in Nederland (ook wel WSP Nederland BV) heeft ca. 400 medewerkers en is gevestigd in Apeldoorn, Breda, Doorwerth, Eindhoven, Elst, Hoogvliet, Leeuwarden (2x), Nieuwegein en Maastricht (stand per 15-1-2021). De gecombineerde bruto marge van bedraagt rond de 36 miljoen euro.

2.2. Omvang van de organisatie

Volgens de definitie van de CO₂ Prestatieladder behoort WSP Nederland BV tot de categorie 'Middelgrote organisatie', aangezien de organisatie enkel diensten levert en in deze categorie niet meer dan 2.500 ton CO₂ uitstoot per jaar, maar meer dan 500 ton CO₂. Voor middelgrote organisaties gelden de eisen 4.C, 4.D, en 5.D in het handboek niet. Aan deze eisen is derhalve (fictief) voldaan, wat 90% van de maximale score oplevert.

2.3. Verantwoordelijkheden

Eindverantwoordelijke (Algemeen directeur)

Eric van den Broek

Verantwoordelijke stuurcyclus (KVGM)

Theo van de Wetering

Contactpersoon CO₂ Prestatieladder

Jonas Geise

Heike Gaasbeek

2.4. Basisjaar

Het basisjaar is 2018. Het startjaar, toen werd begonnen met de emissies in kaart te brengen middels de CO₂ Prestatieladder, is 2013.

2.5. Rapportage periode

Deze rapportage beschrijft de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020.

2.6. Verificatie

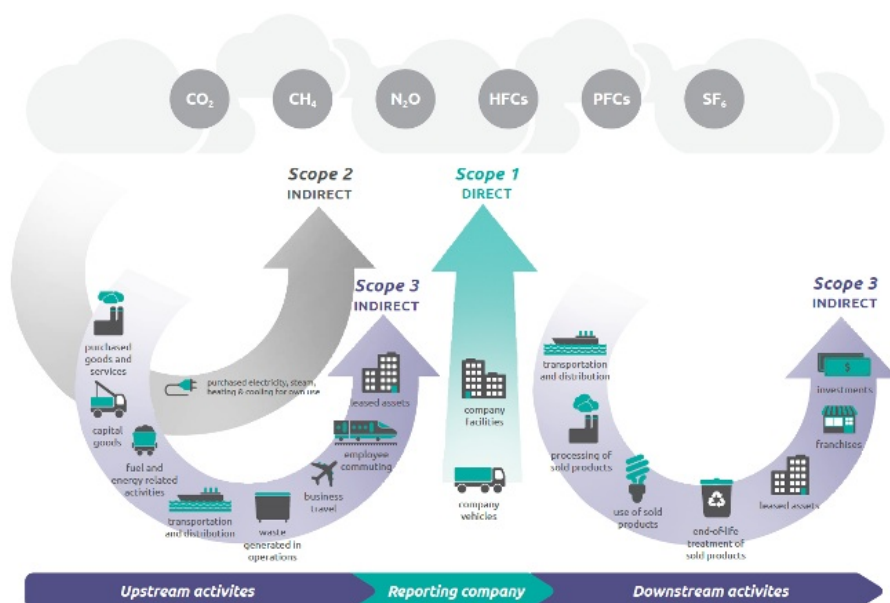
De verificatie wordt vanaf 2020 jaarlijks uitgevoerd in het kader van de certificatie door de externe auditor.

2.7. Scope

De energieverbruiksgegevens van bedrijven worden voor het berekenen van een CO₂ footprint onderverdeeld in een drietal scopes (scope 1, 2 en 3). De scopes onderscheiden zich door de mate waarin een organisatie invloed heeft op de uitstoot. Zie ook onderstaande afbeelding.

- Scope 1 betreft directe CO₂-emissies waar WSP in Nederland invloed op heeft: gasverbruik en lease auto gebruik. Een voorbeeld: op het moment dat de verwarming aangaat, wordt er aardgas verbruikt en wordt er direct CO₂ uitgestoten.
- Scope 2 betreft indirecte CO₂-emissies waar WSP in Nederland invloed op heeft maar waar de uitstoot op een andere locatie plaatsvindt. Dit betreft het elektriciteitsverbruik. Een voorbeeld: wanneer het licht aangaat komt de stroom van een energiecentrale, waar de uiteindelijke uitstoot plaatsvindt.
- Scope 3 betreft indirecte CO₂-emissies waar WSP in Nederland (beperkt) invloed op kan uitoefenen. Dit zijn gedeclareerde kilometers met de privé auto en vliegverkeer. Deze cijfers worden kwantitatief bijgehouden en

gerapporteerd. Daarnaast is er indirecte uitstoot via de projecten. Hiervan is het lastiger de precieze uitstoot te kwantificeren. Middels de ketenanalyses wordt dit voor een aantal sectoren wel gedaan.

2.8. Doelstellingen CO₂ reductie

WSP in Nederland streeft naar een reductie van haar totale CO₂ uitstoot (in scope 1 & 2 & 3) van 5% in de periode van 2019 tot 2023, gerelateerd aan de brutomarge ten opzichte van het basisjaar 2018. Uitgewerkt naar scopes hebben wij de volgende doelstellingen voor emissie reductie:

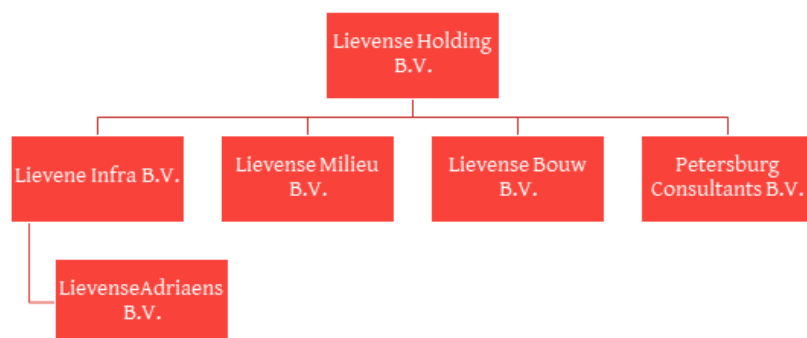
- Scope 1 besparing (eigen wagenpark, gasverbruik): 5%
- Scope 2 besparing (elektriciteit): 5%
- Scope 3 besparing (gedeclearde kilometers, vliegverkeer, projecten vanuit ketenanalyse): 5%

Het halen van de totale doelstelling in 2023 is leidend. Per jaar wordt gestreefd naar een daling van de CO₂ uitstoot gerelateerd aan de bruto marge, ten opzichte van het voorgaande jaar, met 1%.

3. Afbakening

3.1. Organisatiegrenzen

De organisatorische grens van WSP Nederland BV is bepaald volgens de GHG-methode (methode 1 in het CO₂-Prestatieladder handboek). WSP Nederland is gecertificeerd op de CO₂ Prestatieladder en daarmee alle onderliggende BV's. Zie hiervoor onderstaand overzicht voor de situatie in 2020 (stand december 2020).

3.2. Wijzigingen organisatie

Vanaf januari 2021 is de Lievense Holding BV van naam veranderd in WSP Nederland BV. Aangezien deze rapportage de situatie in 2020 beschrijft wordt hier nog de oude naam gebruikt waar dit noodzakelijk is. Verder wordt zoveel mogelijk verwezen naar WSP. De organisatorische wijzigingen gaan in vanaf 2021.

3.3. CO₂ gunningsvoordeel

Hieronder is een overzicht van de in 2020 uitgevoerde projecten waarbij sprake is geweest van gunningsvoordeel door de certificering voor de CO₂ Prestatieladder.

Naam project	Opmerking
Raamovereenkomst Integraal Technische Adviezen (ITA)	Het gaat hier om een Raamovereenkomst die half 2020 werd gegund, waaruit projecten volgen. Deze zijn hieronder weergegeven.
Zettingsvloeiingen (dijkversterking voor Waterschap Hollandse Delta)	Project is eind 2020 opgestart. Hieruit is nog geen relevante informatie vanuit het ontwerpproces naar voren gekomen voor deze rapportage. Het project is verantwoordelijk voor ongeveer 0,5% van de uitstoot van onze organisatie, naar rato van de bruto marge.
Dijkversterking Cuijk Ravensteijn (voor waterschap Aa en Maas)	Project is eind 2020 opgestart. Hieruit is nog geen relevante informatie vanuit het ontwerpproces naar voren gekomen voor deze rapportage. Het project is verantwoordelijk voor ongeveer 1% van de uitstoot van onze organisatie, naar rato van de bruto marge.

4. Berekeningsmethodiek

4.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Deze periodieke rapportage is tot stand gekomen op basis van het reglement van de CO₂ Prestatieladder conform handboek 3.1 zoals gepubliceerd op 22 juni 2020 door SKAO. Dit vernieuwde handboek kent enkele wijzigingen ten opzichte van handboek 3.0. Het handboek is met name tekstueel aangepast, maar deels ook inhoudelijk. De toelichting bij de eisen is namelijk aangepast. Daarnaast is ook de score voor een paar onderdelen veranderd.

Gegevens met betrekking tot CO₂ uitstoot van de organisatie worden ingevoerd in de applicatie Smarttrackers. Hier worden ook de emissiefactoren automatisch actueel gehouden. Deze cijfers zijn gebaseerd op de website co2emissiefactoren.nl.

4.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek

Ten opzichte van eerdere rapportages zijn de gegevens van de gedeclareerde kilometers van scope 2 naar scope 3 verplaatst, conform het vernieuwde handboek 3.1 van de SKAO. Dit is met terugwerkende kracht gebeurd, zodat de trend van de verschillende scopes eenduidig is.

4.3. Uitsluitingen

Niet van toepassing.

4.4. Opname van CO₂

Binnen de organisatiegrenzen van WSP Nederland BV vindt geen opname of verwerking van broeikasgassen plaats.

4.5. Biomassa

Er heeft geen toepassing van biomassa plaatsgevonden.

5. CO₂ emissies

Hier volgen de emissie gegevens van het basisjaar en de gerapporteerde periode. In het volgende hoofdstuk staat de trendanalyse van de gepresenteerde gegevens.

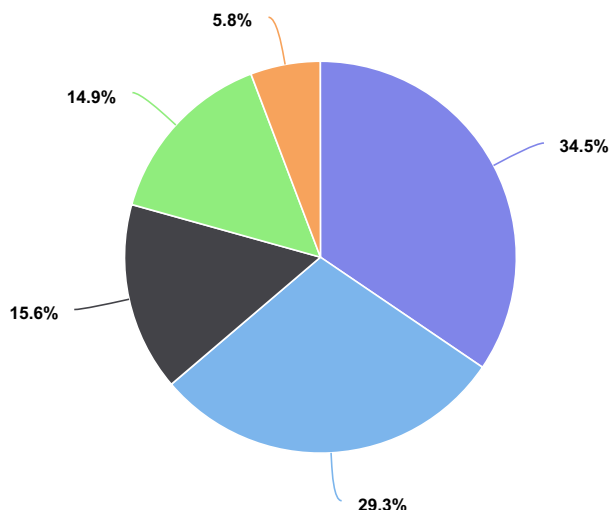
5.1. Footprint startjaar 2013

In 2013 is gestart met de CO₂ emissies in kaart brengen. Dit wordt het startjaar genoemd. Let op: de kleuren in de diagrammen variëren afhankelijk van grootte en niet van de categorie uitstoot. Zie de legenda bij elk diagram.

CO₂e (1.405 ton)
2013

- Wagenpark: 484,84 ton
- Elektriciteit: 411,45 ton
- Gedeclareerde kilometers: 218,73 ton
- Verwarming: 209,28 ton
- Vliegverkeer: 81,08 ton

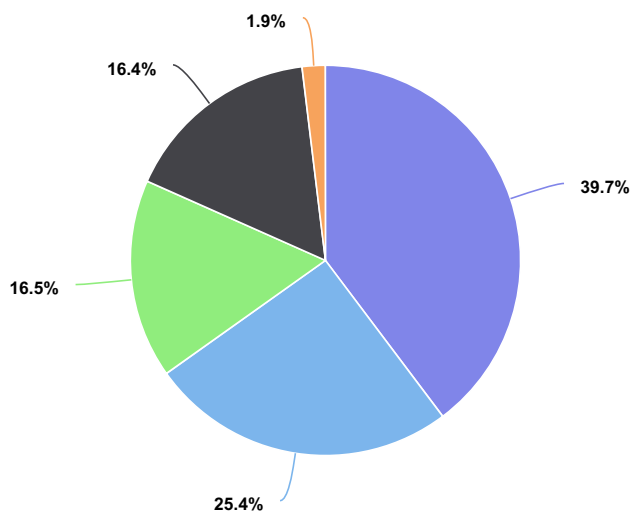
5.2. Footprint basisjaar 2018

Het basisjaar 2018 geldt als referentie voor de periode 2019-2023. De reductie doelstellingen worden gebaseerd op basis van de uitstoot in dit jaar.

CO₂e (1.137 ton)
2018

- Wagenpark: 452,07 ton
- Elektriciteit: 289,24 ton
- Verwarming: 187,48 ton
- Gedeclareerde kilometers: 186,89 ton
- Vliegverkeer: 21,75 ton

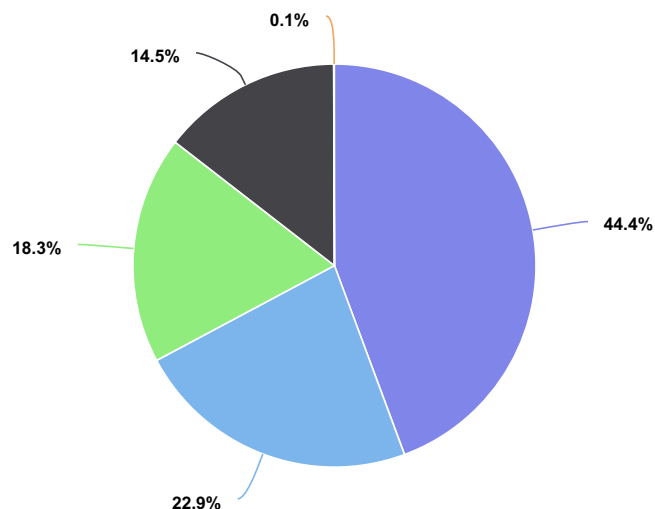
5.3. Footprint 2020

Hieronder zijn de emissies weergegeven voor de huidige rapportageperiode.

CO₂e (768 ton)
2020

- Wagenpark: 340,45 ton
- Elektriciteit: 175,41 ton
- Verwarming: 140,30 ton
- Gedeclareerde kilometers: 110,99 ton
- Vliegverkeer: 0,39 ton

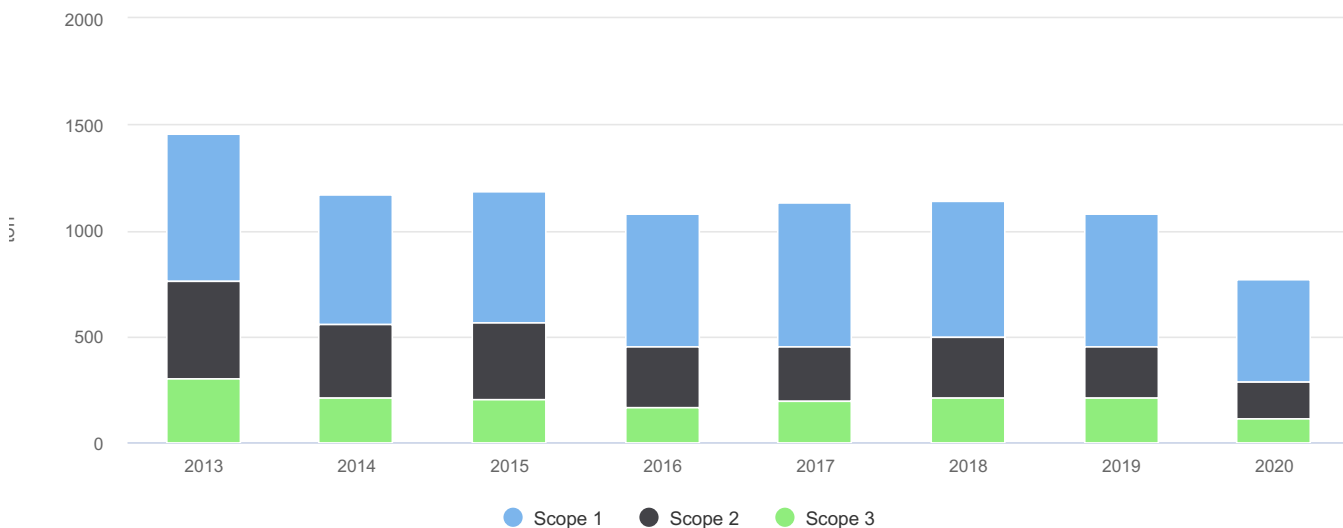

5.4. Footprint 2013-2020

Hieronder staat een overzicht van de uitstoot sinds het startjaar 2013. Scope 1 behelst de uitstoot door lease auto's en gasverbruik. Scope 2 is de uitstoot vanwege het gebruik van grijze elektriciteit. Scope 3 zijn de emissies door projectbezoeken met een privé auto (gedeclareerde kilometers) en vliegverkeer.

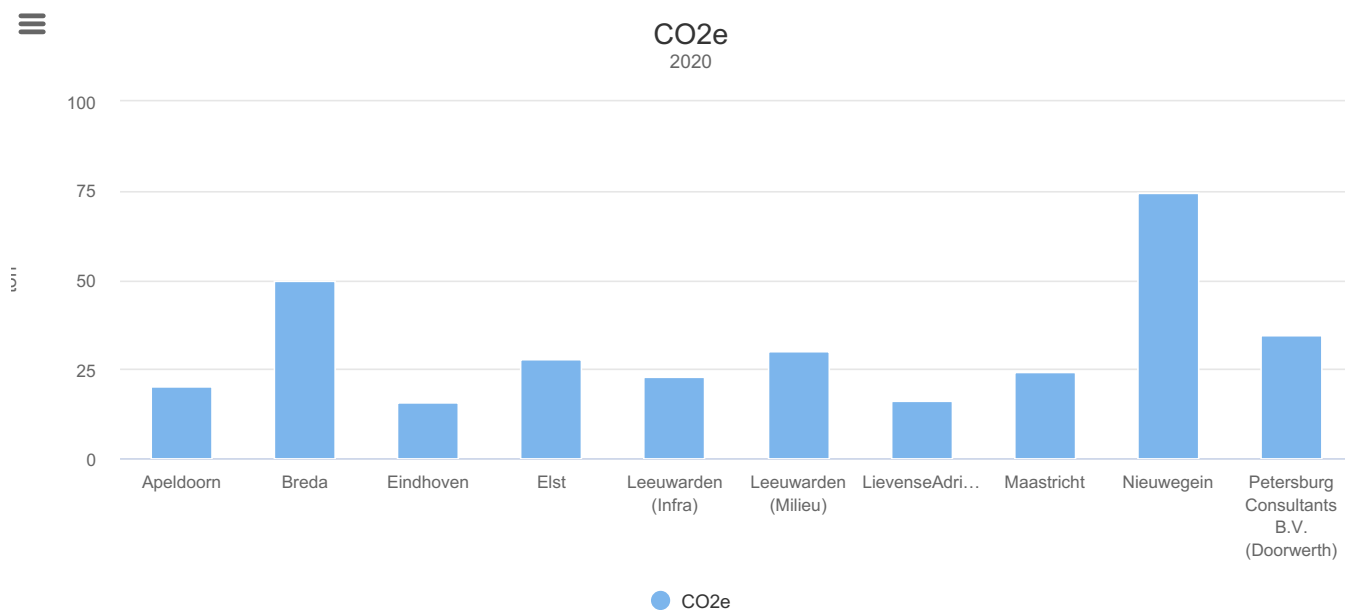
CO₂e
vanaf 01-01-2013 t/m 31-12-2020

CO ₂ e (ton)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Scope 1	694,13	606,48	618,88	625,40	680,94	639,55	625,70	480,75
Scope 2	459,34	347,11	368,61	288,05	253,03	289,24	244,65	175,41
Scope 3	300,19	213,78	200,47	165,13	198,61	208,64	208,97	111,38
Totaal	1.453,65	1.167,37	1.187,96	1.078,58	1.132,58	1.137,43	1.079,31	767,55

5.5. Energieverbruik per locatie

Hieronder is de uitstoot, veroorzaakt door gas en elektra, per vestiging te zien. De kleine vestigingen stoten relatief weinig uit, net zoals de kantoren waar groene elektriciteit wordt afgenomen. In Eindhoven wordt met elektriciteit verwarmd en kan de uitstoot potentieel naar nul als er groene stroom wordt afgenomen.

6. Trendanalyse

In dit hoofdstuk analyseren we de gegevens ten aanzien van onze CO₂ emissies. We gaan eerst in op de absolute uitstoot, om vervolgens de relatieve trend te duiden.

6.1. Trend in absolute hoeveelheden

In allerlei opzichten is 2020 een bewogen jaar geweest, zo ook op het gebied van de CO₂ emissies van onze organisatie. Zoals we hebben geconcludeerd in de rapportage over de eerste helft van 2020 is de uitstoot van CO₂ flink gedaald. WSP Nederland heeft in 2020 maar 768 ton CO₂ uitgestoten. **Dit is een reductie van 29% ten opzichte van 2019 in absolute aantallen.** Vergeleken met het basisjaar 2018 is dit een daling van ruim 32% en ten opzichte van het startjaar 2013 zelfs een reductie van meer dan 45%. In onderstaande grafiek is de trend duidelijk waarneembaar sinds de emissies zijn bijgehouden. Hier volgt een korte analyse.

Lease auto's en privé auto's werden in 2020 een stuk minder gebruikt voor het werk. Dit kwam door de maatregelen vanwege het corona virus. Er werd op grote schaal en voor een lange periode thuisgewerkt. Daarnaast daalde het aantal (fysieke) projectbezoeken en -overleggen. In 2020 was tevens een flinke stijging te zien van het aantal elektrische lease auto's, die een stuk zuiniger zijn. Dit had tot resultaat dat de **uitstoot vanwege reisinbewegingen met lease auto's (naar kantoor of project) daalde met ruim een kwart, ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aantal gedeclareerde kilometers nam af met 44% ten opzichte van 2019.**

De beperkingen vanwege het corona virus zorgde ervoor dat sinds het uitbreken van de pandemie er geen enkele vliegreis meer heeft plaatsgevonden. Al jarenlang was een trend zichtbaar binnen onze organisatie dat er minder werd gevlogen en de uitstoot is nu gedecimeerd.

Het verbruik van energie bij onze kantoren is gedaald, maar niet zo spectaculair als bij het vliegverkeer. Sommige werknemers bleven immers op kantoor werken en de bezetting van een kantoor speelt een kleine rol in de energievraag. Verwarming, koeling en bijvoorbeeld verlichting blijven immers noodzakelijk. **Het gebruik van aardgas daalde met ruim 15% ten opzichte van 2019. Voor elektra geldt dat de reductie behoorlijk was met 28%.** Tegelijkertijd is in het afgelopen jaar gebleken dat niet het juiste type groene elektriciteit werd afgenomen om mee te mogen tellen voor CO₂ reductie. Als in de komende jaren wordt overgestapt op groene elektriciteit uit Nederland dan zal de categorie elektriciteit nog verder afnemen.

De verhouding tussen de categorieën veranderde licht: het aandeel van lease auto's nam wat toe en de overige categorieën namen licht af in het totaal. De volgorde in de totale uitstoot bleef gelijk. Er moet worden opgemerkt dat het aantal reisinbewegingen naar kantoor en projecten in 2021 naar alle waarschijnlijkheid langzaam zal stijgen als de situatie dit toelaat. Het is de verwachting dat de uitstoot in 2021 hoger zal komen te liggen dan het geval was in 2020. De verwachting is echter ook dat thuiswerken en digitaal vergaderen normaler is geworden en daarmee een structurele daling van de uitstoot ten opzichte van voorgaande kan worden gerealiseerd.

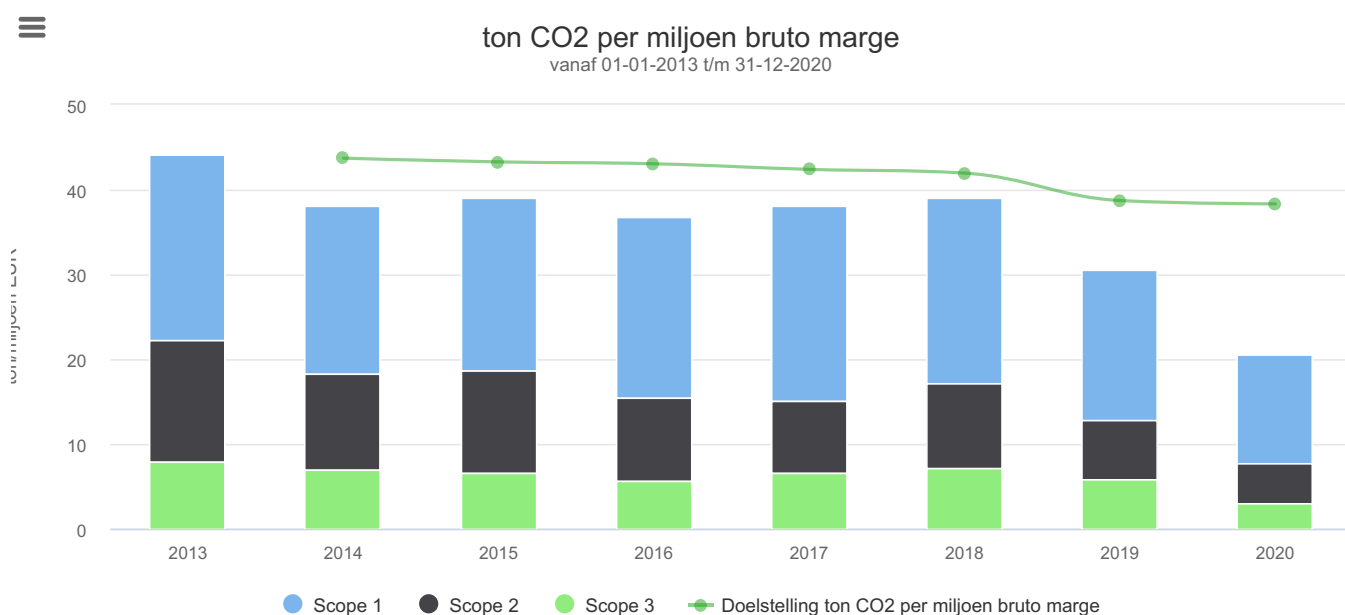
CO ₂ e (ton)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektriciteit	411,45	298,90	314,72	253,62	238,04	289,24	244,65	175,41
Gedeclareerde kilometers	218,73	205,44	201,98	165,13	186,74	186,89	198,33	110,99
Verwarming	209,28	149,93	183,23	209,64	206,97	187,48	166,09	140,30
Vliegverkeer	81,08	56,12	50,36	34,04	26,48	21,75	10,63	0,39
Wagenpark	484,84	456,98	437,67	416,15	474,35	452,07	459,61	340,45
Totaal	1.405,39	1.167,37	1.187,96	1.078,58	1.132,58	1.137,43	1.079,31	767,55

6.2. Trend per bruto marge

Zoals in het Plan van Aanpak voor de CO₂ Prestatieladder beschreven wordt de CO₂ uitstoot gerelateerd aan de bruto marge, om betere vergelijkingen te kunnen doen door de jaren heen. Het kan immers zo zijn dat het bedrijf groeit en nieuw personeel wordt aangenomen, waardoor de uitstoot stijgt vanwege extra verkeersbewegingen. Echter blijft de uitstoot gerelateerd aan de bruto marge dan relatief stabiel.

Bij de start van de implementatie van de CO₂ Prestatieladder binnen onze organisatie in 2013 was de uitstoot nog 41,15 ton CO₂/miljoen bruto marge. Dit daalde gestaag: 2018 noteerde 39,1 en 2019 30,59 ton CO₂/miljoen bruto marge. 2020 kent een CO₂ uitstoot van 20,54 ton CO₂/miljoen bruto marge. Dit betekent een daling van ruim 47% ten opzichte van 2018. Voor scope 1 is een daling van ruim 27% te noteren, voor scope 2 ongeveer 53% en scope 3 laat een daling van 58% zien.

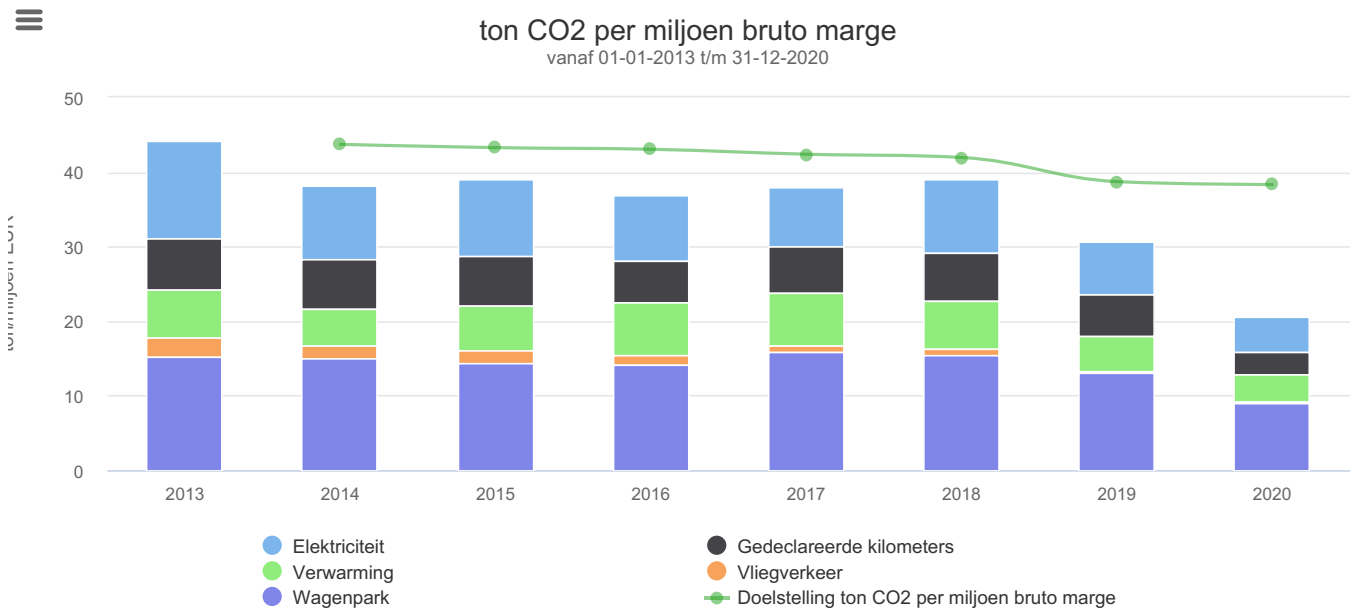
De doelstellingen zoals geformuleerd in het Plan van Aanpak 2019-2023 zijn hiermee ruimschoots behaald. De daling van de uitstoot lijkt te versnellen in de afgelopen jaren. Dit komt deels doordat de uitstoot in absolute hoeveelheid is gedaald, zoals we in de vorige paragraaf hebben kunnen zien. Daarnaast is ook de bruto marge gestegen, zonder dat daar extra uitstoot mee gemoeid is.

ton CO2 per miljoen bruto marge (ton/miljoen EUR)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Scope 1	21,80	19,82	20,33	21,36	22,87	21,98	17,73	12,87
Scope 2	14,43	11,34	12,11	9,84	8,50	9,94	6,93	4,69
Scope 3	7,91	6,99	6,59	5,64	6,67	7,17	5,92	2,98
Totaal	44,15	38,14	39,03	36,83	38,05	39,10	30,59	20,54
Doelstelling ton CO2 per miljoen bruto marge		43,71	43,26	43,04	42,38	41,94	38,71	38,32

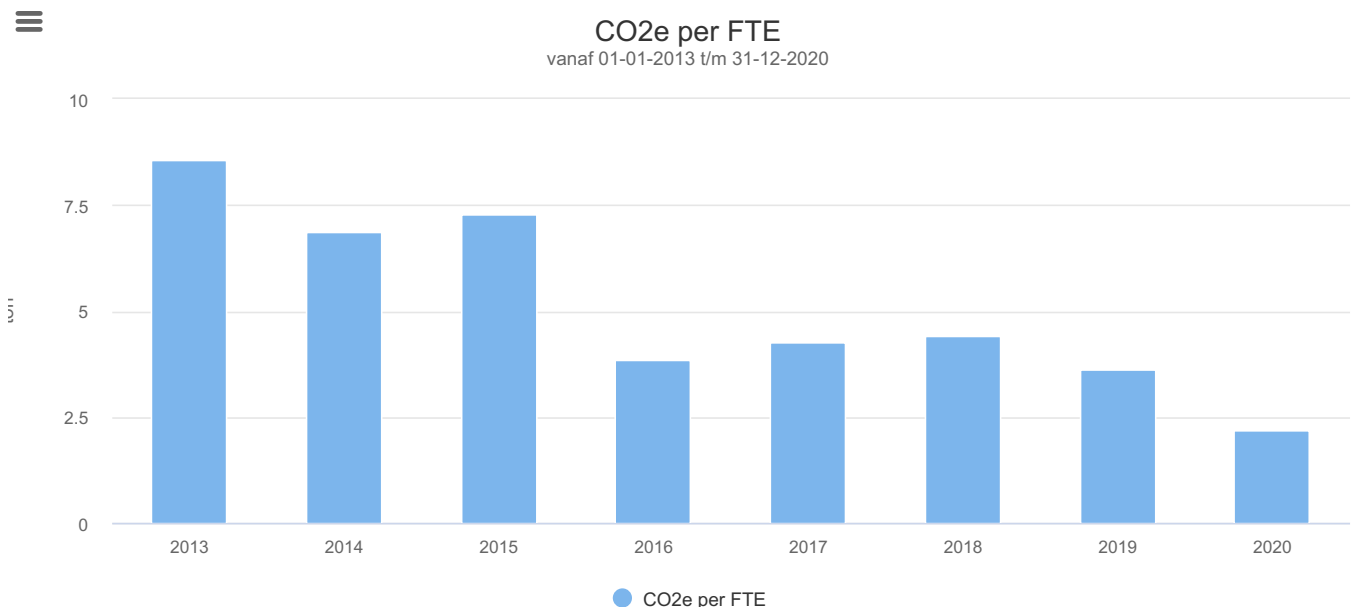
6.3. Trend per categorie

De uitstoot is in de grafiek hieronder uitgesplitst per categorie en gerelateerd aan de Bruto Marge. De groene lijn laat de doelstelling zien. Deze grafiek komt overeen met de voorgaande grafiek, waarbij dus nog onderscheid is gemaakt binnen de scope in type emissies.

6.4. Trend gerelateerd aan aantal werknemers

Hieronder is een grafiek weergegeven waarin de emissies gerelateerd aan het aantal FTE is te zien. Net zoals we bij de Bruto Marge zien we dat de organisatie groeit, maar dat de absolute uitstoot daalt. Dit betekent dat de relatieve uitstoot nog harder afneemt. De uitstoot bedroeg in 2020 2,2 ton CO₂ per FTE. Het overgrote deel van onze werknemers richt zich op projecten. Ongeveer 8% van het totaal aantal FTE is werkzaam bij de ondersteunende stafdiensten.

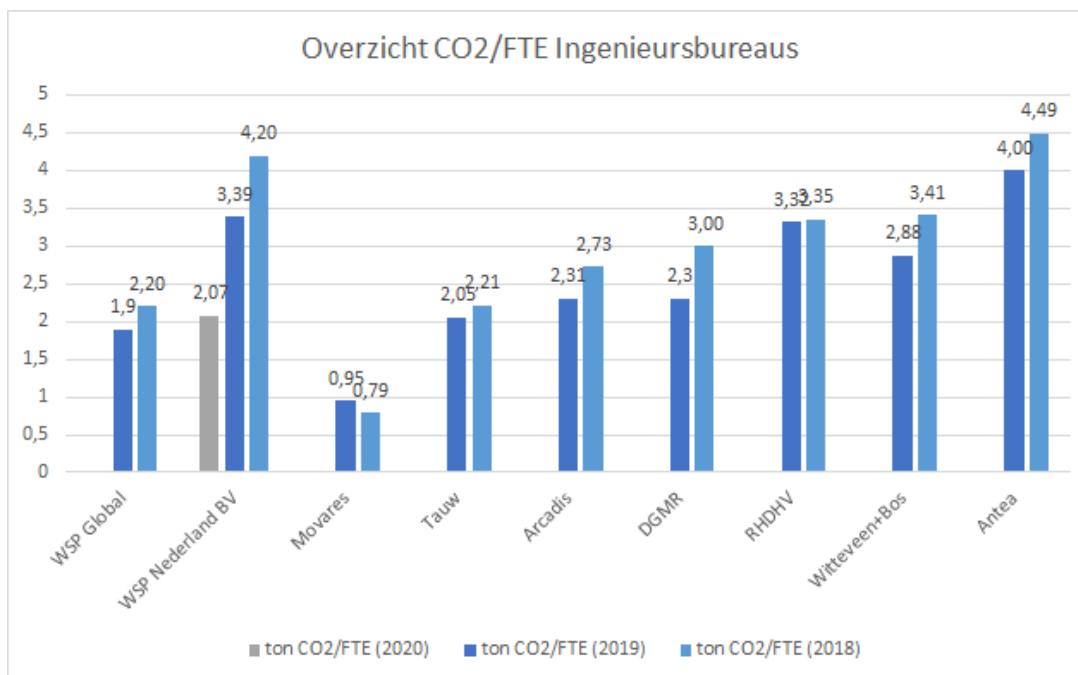

6.5. Vergelijking met concurrenten

Om een vergelijking te maken met andere advies- en ingenieursbureaus kan het best gebruik worden gemaakt van de CO₂ uitstoot per FTE. Dit is namelijk de meest gebruikte methode voor het relateren van de CO₂ emissies aan de grootte van een organisatie. Hiervoor is uitgegaan van de meest recente cijfers van andere bureaus. Cijfers over 2020 waren nog niet beschikbaar tijdens het maken van deze rapportage. Hierbij moet dan ook worden opgemerkt dat de

effecten van Corona bijdroegen aan een significante reductie van de uitstoot en dit nog niet is meegenomen voor de overige organisaties.

In onderstaande grafiek is te zien dat WSP Nederland in de afgelopen jaren een grote reductie heeft weten te bereiken. We zijn op het niveau gekomen van overige grote advies- en ingenieursbureaus in Nederland. Ook naderen we de gemiddelde uitstoot per FTE van WSP Global. Naast de daling vanwege de Corona pandemie komt echter een significant deel van de reductie voort uit doelbewust beleid binnen onze organisatie dat zijn vruchten afwerpt.

7. Reductie inspanningen

Het verminderen van de CO₂ uitstoot van WSP in Nederland is iets wat continu wordt meegenomen in beslissingen over de bedrijfsvoering. Er geldt wel dat de resultaten meestal niet direct effect sorteren maar soms pas (jaren) later merkbaar zijn in de metingen. Hieronder een overzicht van de genomen maatregelen en de communicatie.

7.1. Acties in 2020

De volgende acties zijn in 2020 uitgevoerd om de CO₂ uitstoot te verminderen:

Scope	Emissie	Maatregel	Stand van zaken in 2020	Uitvoering	Verantwoordelijke	Middelen reserveren
1/2	Gas en elektra	Minimaal label C voor het kantoor in Leeuwarden aan de Archimedesweg 5.	Kantoor is verkocht in 2020 en verhuurder pakt dit op.	Vóór 2022 (wettelijke plicht)	Peter Meesters	Ja
2	Elektra	Afname groene stroom uit Nederland waar mogelijk.	Huidige groene stroom voldoet in veel gevallen niet aan de eisen. Begin 2021 opgepakt om contracten om te zetten. In gesprek met verhuurders waar energie afname in contract zit.	2019-2023	Peter Meesters	Nee
3	Gedeclareerde km's/wagenpark	Stimuleren gebruik fiets & OV. Inzicht vergaren in woon-werkverkeer.	Begin 2020 is overzicht woon-werkverkeer gemaakt en sindsdien actueel gehouden. Vanwege corona weinig concrete acties.	2019-2023	Eric van den Broek	Ja
1	Wagenpark	Leaseautorijders inzicht verschaffen in zuinigheid.	App van Wagenplan komt in 2021 beschikbaar.	2019-2023	Peter Meesters	Nee
1	Wagenpark	Bij vervanging/nieuwe auto's prioriteit aan CO ₂ -emissie	Verschillende elektrische (pool) auto's in gebruik genomen.	2019-2023	Peter Meesters	Nee

7.2. Kantoorlocaties

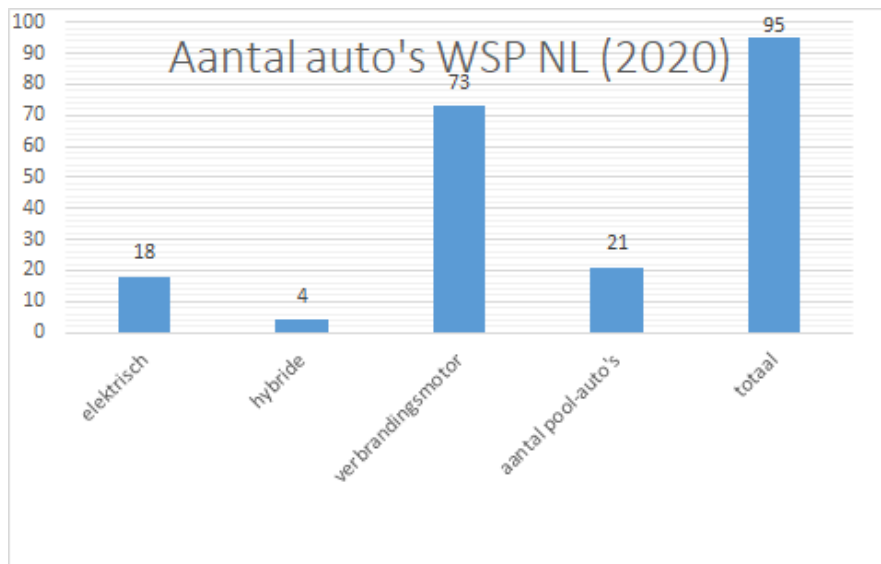
Energieverbruik op onze kantoorlocaties leidt tot CO₂ emissies. Door het gas- en elektraverbruik te verminderen kunnen de emissies worden gereduceerd. Daarnaast kan groene stroom worden afgenomen, omdat hierbij geen emissies vrijkomen. Het is daarbij van belang om groene stroom uit Nederland af te nemen, omdat buitenlandse groene stroom niet mag worden meegerekend als groene stroom volgens de eisen van de SKAO. Het onderstaande overzicht laat zien dat op de meeste locaties wel groene stroom wordt afgenomen, maar doordat het uit het buitenland komt nog niet voldoet. In 2021 zullen contracten waar mogelijk worden aangepast om de emissies door elektra verbruik verder te laten dalen. Daar waar wij zelf contracten hebben afgesloten voor energie is dit relatief eenvoudig te regelen. Waar energie is opgenomen in de contracten met de verhuurder zal een gesprek worden gestart om te zien wat mogelijk is.

Plaats	Adres	Energie label kantoor	Geldig tot	Type stroom	Herkomst stroom	Inkoop via
Maastricht	Gaetano Martinuslaan 50	A	12-9-2028	Groen	Buitenland (dus registreren als grijze stroom)	Verhuurder
Nieuwegein	Ringwade 41	A	20-12-2028	Groen	Buitenland	Verhuurder
Leeuwarden	Orionweg 28	A	25-10-2026	Groen	Buitenland	WSP NL
Breda	Tramsingel 2	A	12-4-2029	Groen	Buitenland	Verhuurder
Leeuwarden	Archimedesweg 5	F	12-10-2028	Groen	NL	WSP NL
Apeldoorn	Linie 524	A	12-5-2024	Groen	NL (dus registreren als groene stroom)	Verhuurder
Elst	Nijverheidsweg 2B	A	15-8-2029	Groen	Buitenland	WSP NL
Eindhoven	Scherpakkerweg 23 (21 e.v)	C	1-5-2027	Groen	Buitenland	WSP NL
Doorwerth	Cardanuslaan 19	A	9-9-2029	Groen	Buitenland	WSP NL
Hoogvliet	Hoefsmidstraat 41	B	3-5-2028	Grijs	nvt	Verhuurder

7.3. Mobiliteit

Zoals we hebben kunnen zien in paragraaf 5.3 vormt het wagenpark de grootste bron van CO₂ emissies binnen onze organisatie. Elektrificatie van het wagenpark zorgt er voor dat de emissies dalen, doordat de auto's zuiniger zijn. Als ook nog groene stroom wordt afgenomen dalen de emissies naar nul. Inmiddels maken elektrische auto's 19% uit van het totaal aantal lease auto's, waar dit in 2019 maar ging om 2 volledig elektrische auto's. Een deel van deze nieuwe auto's zijn voor algemeen gebruik als pool auto. Hiermee bevorderen we de keuze voor de meest energiezuinige optie. Ook in 2021 verwachten we een aantal aflopende lease contracten om te zetten naar volledig elektrische auto's zodat het aantal verder zal stijgen.

Na het grote aantal werknemers dat in 2019 gebruik heeft gemaakt van ons fietsplan hebben in 2020 enkele werknemers de mogelijkheid benut om een (elektrische) fiets te kopen om te gebruiken voor het reizen naar kantoor. Hiermee verkleinen we onze scope 3 emissie op het gebied van woon-werkverkeer, wat overigens niet in deze rapportage is opgenomen.

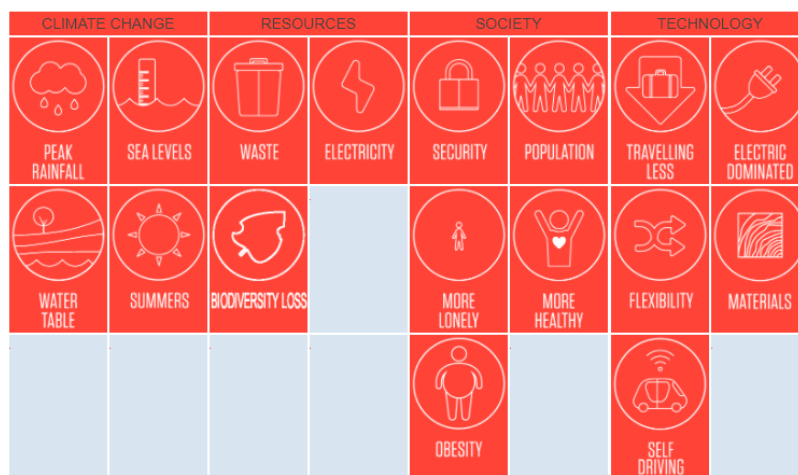

7.4. Scope 3 emissies in de keten

Scope 3 emissies vormen een brede categorie van emissies die indirect te relateren zijn aan de werkzaamheden van WSP in Nederland. Voor onze organisatie ligt het zwaartepunt zowel qua omvang als qua invloed binnen de impact van de projecten waar wij over adviseren en ontwerpen. Zie hiervoor ook onze analyse van de meest materiële emissies, te vinden op de website van de SKAO. Middels ketenanalyses wordt een inzicht verkregen in de emissies die voortkomen uit de projecten die wij uitvoeren. Hierbij hebben wij gekozen om inzicht te verkrijgen in onze indirecte upstream én downstream emissies.

Bij elk project passen we de gedachte van het Future Ready programma van WSP toe:

1. **Weten** wat de mogelijke veranderingen in de toekomst zullen zijn. Deze trends zijn weergegeven in onderstaande afbeelding.
2. **Begrijpen** hoe deze veranderingen onze projecten zullen beïnvloeden, bijvoorbeeld op het gebied van levensduur van een ontwerp.
3. **Toepassen** van deze kennis in advies en ontwerp, in samenspraak met de klant.

7.4.1. Ketenanalyse Bodemonderzoek en -advisering

De eerste ketenanalyse die werd uitgevoerd binnen onze organisatie betrof het Bodemonderzoek en -advisering. In 2015 werd hiervoor een ketenanalyse opgesteld, waarna deze werd vernieuwd in 2020. De reden voor het kiezen van deze ketenanalyse ligt in het feit dat de betreffende vakgroep Milieuonderzoeken qua uitbesteed werk het grootste volume vertegenwoordigd binnen WSP in Nederland. In de uitvoering van projecten wordt met grote regelmaat samengewerkt met veldwerkbureaus en milieu laboratoria. Deze partijen worden door ons ingehuurd (upstream) om

specifieke werkzaamheden uit te voeren zoals het graven van sleuven, het nemen van monsters en het analyseren van deze monsters. Hierop hebben wij als hoofdaannemer een grote invloed en verantwoordelijkheid. De betreffende projecten zijn over het algemeen relatief klein qua uitstoot. Echter vanwege het aantal onderzoeken dat jaarlijks wordt uitgevoerd (gemiddeld 200 projecten) is de uitstoot uiteindelijk significant.

De uitgevoerde ketenanalyse van 3 december 2020 laat zien dat we een uitstoot van ongeveer 380 kg CO₂ hebben veroorzaakt met het betreffende project. Wanneer dit wordt vermenigvuldigd met het aantal vergelijkbare projecten dat wordt uitgevoerd op jaarbasis (rond de 200) dan kunnen we concluderen dat de uitstoot grofweg 76 ton CO₂ bedraagt op jaarbasis. Dit staat gelijk aan 10% van onze totale footprint als organisatie in 2020, wat als significant kan worden beschouwd. Ten opzichte van de vorige ketenanalyse kunnen we stellen dat het laboratorium waarmee we samenwerken grote stappen heeft gezet om de emissies te reduceren door over te stappen op groene stroom en minder te vliegen. Het elektrificeren van de warmte behoefte kan deze ontwikkeling verder doorzetten. Voor het veldwerk zullen naar verwachting in de komende jaren vergelijkbare stappen worden gezet, als de huidige busjes kunnen worden vervangen door volwaardige elektrische alternatieven.

In het Plan van Aanpak is gesteld dat er jaarlijks minimaal 2 keer een overleg moet zijn met de onderaannemers om de emissie reductie te bespreken. Het eerste overleg heeft plaatsgevonden op 11 november 2020. In 2021 zal dit tweemaal plaatsvinden, waarmee we invulling geven aan de doelstelling in het Plan van Aanpak. Daarnaast hebben we er voor gekozen om steekproefsgewijs de vermeden uitstoot van een project te bepalen. Door bijvoorbeeld zuinigere busjes of een efficiëntere manier van werken. Dit zal in de volgende rapportage terugkomen.

7.4.2. Ketenanalyse Dijkontwerp

Om onze impact in de keten downstream te verkennen is begin 2021 gekozen om een ketenanalyse uit te voeren op het gebied van dijkontwerp. Bij het versterken van een dijk worden grote hoeveelheden grond verplaatst en worden damwanden toegepast of andere technische aanpassingen gedaan, waarbij in de verschillende stappen van het proces CO₂ vrijkomt. In het ontwerp kan worden gestuurd op het verkleinen van de uitstoot, door het verminderen van transportbewegingen of kiezen voor milieuvriendelijkere opties. De uitvoering van een dergelijk project leidt vaak tot vele duizenden tonnen CO₂ uitstoot. Onze potentiële invloed is dan ook groot, maar tegelijkertijd beperkt. Uiteindelijk maken opdrachtgevers de keuzes en aannemers voeren de werkzaamheden daadwerkelijk uit.

In april 2021 is de ketenanalyse afgerond en gepubliceerd. Hieruit kan worden geconcludeerd dat in het gekozen Voorkeursalternatief een CO₂ emissie reductie is gerealiseerd van 35% ten opzichte van het referentie ontwerp. Hiermee voldoen we aan de doelstelling in het Plan van Aanpak om minimaal 25% CO₂ te reduceren in onze dijkontwerpen.

8. Initiatieven

Op communicatiegebied zijn er verschillende acties uitgevoerd in de afgelopen periode die gerelateerd zijn aan de CO₂ Prestatieladder.

- In de vorige rapportage werd beschreven dat WSP in Nederland onderdeel is geweest van een duurzaamheidspilot binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) voor het project Grebbedijk. Hieruit is dit eerste halfjaar een Circulaire Peiler ontwikkeld, wat een eenvoudige tool is om duurzaamheid beter mee te nemen in dijkversterkingsprojecten. Dit was namelijk een onderbelicht onderdeel in het keuzeprocess. Via de tool worden de verschillende opties beter inzichtelijk gemaakt en zo volwaardig meegenomen in de keuze hoe een dijk te versterken. Via deze link is hier meer over te lezen: [Circulaire Peiler](#).
- Eind 2019 is tijdens een brainstorm sessie gewerkt aan toekomst visie voor de buisleidingstraat van LSNed tussen Rotterdam en Antwerpen. In de loop van 2020 is dit idee verder uitgewerkt breed gedeeld in vakbladen en uitingen op de website. Het idee is om de leidingenstraat zelf als opslag te gebruiken voor waterstof. Waterstof kan de productie van groene stroom bufferen en een oplossing bieden voor de fluctuaties in productie van wind en zonne-energie. Een belangrijke stap om de CO₂ uitstoot verder te verminderen. Hier meer informatie: [Plan WSP](#). En zie het artikel in het vakblad [Land + Water](#).

Hieronder een overzicht van onze deelname aan sector en keteninitiatieven.

Initiatief	Wat doen wij?	Wie neemt deel vanuit WSP?
CB23 Platform CB'23 (Circulair Bouwen 2023) wil bouw-breed partijen met circulaire ambities met elkaar verbinden, zowel in de GWW-sector als in de woning- en utiliteitsbouw. Het streven is om vóór 2023 nationale, bouwsector-brede afspraken op te stellen over circulair bouwen. Meer informatie: https://platformcb23.nl	Adviseur duurzaamheid Annemarie Weersink is in 2019-2020 betrokken geweest bij de werkgroep Paspoorten voor de bouw. In een kleine groep van 5-8 personen zijn voorstellen uitgewerkt. Om de mate van circulariteit van een materiaal, product, bouwwerk of gebied inzichtelijk te maken is namelijk een uniforme, effectieve meetmethode onmisbaar. In juli 2020 is de leidraad vastgesteld.	Annemarie Weersink
Duurzaam GWW Doel van de Green Deal GWW (Grond- weg- en waterbouw) 2.0 is het borgen van duurzaamheid in de hele aanbestedings-procedure én het ontwikkelen van een duurzame aanpak aan de hand van projecten en praktijkervaringen. Op deze wijze willen partijen komen tot oplossingen die voor de hele sector werkzaam en uitvoerbaar zijn. Meer informatie: https://www.greendeals.nl/greendeals/duurzaam-gww-20	In 2017 heeft Lieveense de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 ondertekend. Dit betekent dat uitvoering moet worden gegeven aan de aanpak duurzaam GWW. Ook moet de aanpak worden ge-update en besproken tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Hiervoor vindt op regelmatige basis een overleg voor plaats. Verder wordt jaarlijks een contributie betaald als deelname aan de Green Deal.	Heike Gaasbeek

DuboCalc DuboCalc is een methode om de milieueffecten te berekenen van een materiaal, een bouwwerk - of methode. De gehele levenscyclus komt daarbij in beeld, vanaf de winning tot en met de sloop. Vervolgens rekent DuboCalc deze milieueffecten via de zogenaamde 'schaduwprijsmethode' om tot één getal. De Milieu Kosten Indicator-waarde (MKI-waarde). Hoe lager de MKI-waarde, hoe duurzamer. Een lagere MKI-waarde betekent veelal ook CO2-reductie en een bijdrage aan de doelen van de Circulaire Economie.	We nemen deel aan een pilot van DuboCalc. Doel van de pilot van DuboCalc en werkgroep is om uiteindelijk meer flexibiliteit in het systeem in te zetten en de lijst van materialen uit te breiden. Op deze manier worden verschillende opties die bestaan in de GWW beter meegenomen in de berekeningen. In oktober 2019 is in dit kader een artikel gepubliceerd over de uitkomsten van de pilot. Begin 2020 zijn de resultaten besproken en wordt de tool verder verbeterd.	Annemarie Weersink
Circulaire Peiler De Circulaire Peiler is een instrument om circulaire dijken te ontwikkelen. Het maakt inzichtelijk wat de milieukosten zijn van het aanleggen van een dijk. Het instrument is ontwikkeld door WSP Nederland in samenwerking met het Waterschap Vallei en Veluwe, specifiek voor dijkversterkingen. Meer informatie: https://edepot.wur.nl/530900	Het onderzoek naar het inzichtelijk maken van de milieukosten en circulariteit maakte duidelijk dat het beste resultaat ontstaat als in het vroegste stadium van een project al de circulaire doelstellingen op papier staan om vervolgens de processen daarop in te richten. Het heeft aangetoond dat er grote verschillen zitten tussen varianten en door deze inzichtelijk te maken kan er bewust worden gestuurd.	Annemarie Weersink, Peter Karssemeijer

Naast deze sector- en keteninitiatieven zijn er een aantal interne activiteiten en ontwikkelingen die we graag overzichtelijk weergeven.

Initiatief	Wat doen wij?	Wie neemt deel vanuit WSP?
Future Ready Meer informatie: website	Future Ready zorgt ervoor dat we de toekomst helderder zien en daagt teams wereldwijd uit om niet alleen voor vandaag te adviseren en ontwerpen, maar ook voor de toekomst. Doel is om de leefomgeving toekomstbestendig te maken.	Future Ready richt zich op alle collega's.
Vier Thema's Digitalisering, Energietransitie, Klimaatadaptatie en Toekomstgericht Bouwen Meer informatie: vier thema's WSP .	WSP in Nederland wil bij ieder project een expert aan tafel brengen. Wij hebben daarom een aantal actuele thema's benoemd, waarin ingaan wordt op hedendaagse vraagstukken. Drie thema's zijn opgestart in 2019. De laatste is dit jaar opgestart. De vier thema's zijn vervolgens input geweest voor het herijkte Strategisch plan 2021-2023. Doel is om handvatten te geven aan belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen en projecten op een toekomstbestendige en duurzame manier te realiseren. We gaan nog actiever adviseren over mogelijkheden die goed zijn voor het milieu, alsook voor het project zelf.	De thema's kennen elk hun eigen werkgroep van 10-20 personen, bestaande uit collega's met verschillende disciplines. Hiervoor kon iedereen zich aanmelden.

9. Conclusie en vervolg

We kunnen concluderen dat de gestelde doelen voor zowel scope 1, 2 als ook 3 ruimschoots zijn behaald. Dit is duidelijk beschreven in paragraaf 6.2. Het behalen van de doelstellingen betekent dat het Plan van Aanpak begin 2021 zal worden ge-update.

De volgende CO₂ Prestatieladder rapportage verschijnt in het najaar van 2021 en beschrijft het eerste halfjaar van 2021.

WSP Nederland BV - CO₂ Prestatieladder Rapportage 2020

WSP Nederland BV

Periode 1 januari 2020 t/m 31 december 2020

